

Strasbūras, 23. 10. 2012
COM(2012) 629 final

Vol. 1/2

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

**EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR
SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI**

2013 m. Komisijos darbo programa

Šiandien nepaprastai svarbu įveikti ekonomikos krizę ir grąžinti ES į tvaraus augimo vėžes. Tai dabartinės kartos europiečiams – pati svarbiausia užduotis. Europa turi sugebėti varžytis pasaulio ekonomikos mastu ir imtis permainų, kad galėtų pasinaudoti galimybėmis ateityje. Tam reikalinga stabili makroekonominė aplinka, kurią gali užtikrinti tikra ekonominė ir pinigų sąjunga. Tam reikia iš pagrindų pertvarkyti ekonomiką, kad daugybę savo privalumų Europa galėtų panaudoti inovatyviai rytdienos ekonomikai, kurioje dirbtų aukštos kvalifikacijos darbuotojai. Tam reikia keisti verslo aplinką bendrojoje rinkoje, išnaudoti visas gausias Europos tinklų ir IT revoliucijos galimybes, reikia naujo profilio darbuotojų, padėti tiems, kurie šiandien išstumti iš darbo rinkos, įnešti savo indėlį ir atsivėlgti į išteklių naudojimo efektyvumo poreikius bei galimybes. Tai – ilgalaikiai uždaviniai, kuriuos išspręsti visa visuomenė turi bendromis pastangomis, tačiau sėkmė pirmiausia priklauso nuo ES indėlio.

Štai kodėl kalboje apie Sąjungos padėtį Pirmininkas J. M. Barroso paragino Europą naujai mąstyti – padaryti išvadas dėl šiandien mums tenkančių uždavinių, kurie iš esmės keičia mūsų pasaulį. Ekonomika negali augti, jei reformos nevykdomos, o uždavinius galime išspręsti tik bendromis jėgomis. Kalboje apie Sąjungos padėtį iškeltos ryžtingos idėjos apie ilgalaikį ES – gilios, tikros ekonominės sąjungos, pagrįstos politine sąjunga – formavimą. Šią viziją reikia įgyvendinti imantis konkrečių priemonių, jei norime įveikti užsitęsusią krizę, kurioje tebeskendi Europa, visų pirma euro zona.

2013 m. darbo programoje išdėstoma ilgalaikė vizija, ko ES galėtų imtis pagrindinėse politikos srityse, apibendrinama, ko šiandien trūksta, ir paaiškinama, kaip Komisija spręs šiuos uždavinius. Teikdama pirmenybę tinkamoms iniciatyvoms, ES gali prisidėti prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo ir žingsnis po žingsnio artėti prie ilgalaikės vizijos.

Komisija jau pateikė įvairių ekonomikos augimo skatinimo pasiūlymų, dėl kurių šiuo metu tariasi teisės aktų leidėjai. Laiku ir visapusiškai ėmusis šių priemonių, piliečiams ir investuotojams būtų duotas nepaprastai svarbus pasitikėjimo ženklas, kuris padėtų atgaivinti ekonomiką ir paskatintų kurti taip reikalingas darbo vietas. Šios priemonės papildytų daugybę veiksmų, kurių ES imsis iki 2014 m. birželio mėn. Europos Parlamento rinkimų. 2013 m. Komisija negailės pastangų, kad ES priemonės būtų įgyvendintos ir būtų galima nedelsiant pasinaudoti jų privalumais. 2013 m., po sprendimų dėl daugiametės finansinės programos, kurie bus priimti iki 2012 m. pabaigos, Komisija pirmiausia sieks užbaigti susitarimus dėl greito jų įgyvendinimo, pavyzdžiui, nustatydamas derybų su konkrečiomis šalimis įgaliojimus, kad prioritetais, kurie remiami ES finansuojant investicijas, būtų aiškiai siekiama ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Tikslingos investicijos, finansuojamos iš šiuolaikinio ES biudžeto, kuriuo remiamos reformos, gali iš esmės prisidėti prie ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir konkurencingumo.

Turint omenyje dabartinio Europos Parlamento kadencijos pabaigą, šioje darbo programoje numatyti pasiūlymai bus pateikti 2013 m. ir pirmoje 2014 m. pusėje. Tolesniuose skirsniuose išskiriamos kai kurios iš svarbiausių priemonių, kad būtų matyti, kaip Komisija padės užpildyti spragas tarp ES tikslų ir dabartinės padėties. I priede pateikiamas išsamesnis pasiūlymų, kuriuos Komisija ketina pateikti 2013–2014 m., sąrašas.

Tvirtas pamatas – tikrai ekonominei ir pinigų sąjungai

Tikslas

Europos stiprybė glūdi mūsų šalių ekonomikos tarpusavio ryšiuose. Bendroji rinka ir bendra valiuta dar labiau sustiprino ryšius. Dar niekada mūsų šalių ekonomika nebuvo susieta taip, kaip pagal Europos semestro sistemą vykdant bendrą ekonomikos politiką. Tačiau krizė parodė, kad finansinį stabilumą, ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą bendrojoje finansinių paslaugų rinkoje neįmanoma užtikrinti be stiprios, bendros ES masto reguliavimo ir priežiūros institucijos. Kitas žingsnis – stiprinti ekonominę bei pinigų sąjungą ir užtikrinti sklandų bankų ir fiskalinės sąjungos veikimą.

Ko šiandien trūksta?

Kad ekonominė ir pinigų sąjunga iš tiesų veiktų, reikia ieškoti įvairių būdų, kaip išeiti iš pernelyg įsiskolinusio privačiojo sektoriaus, nesulaikomos valstybės skolos ir silpno bankų sektoriaus užburto rato. ES neturi bendros sistemos, kuri užpildytų visiškai integruotos finansinių paslaugų politikos spragas, bendro bankų priežiūros mechanizmo ir bendrų taisyklių, galiojančių visoms finansų įstaigoms. Ji taip pat turi užbaigti kurti ir įgyvendinti veiksmingesnius netvarios fiskalinės politikos ir ekonominio disbalanso prevencijos bei taisymo mechanizmus. Taip pat nepaprastai svarbu geriau koordinuoti mokesčių politiką. Nors taikant Europos semestro sistemą padaryta pažanga, dar nepasinaudota visomis jos galimybėmis, pagal rekomendacijas vykdant struktūrines reformas ES.

Nors dar nebaigėme pertvarkyti ekonomikos valdymo, jis jau gerokai sustiprėjo taikant strategiją „Europa 2020“, Europos semestro sistemą ir šešių teisės aktų rinkinį. Būtina kuo skubiau susitarti dėl dviejų teisės aktų rinkinio ir taip papildyti ekonominio valdymo sistemą. 2013 m. Komisija:

- metinėje augimo apžvalgoje paskelbs ketvirtą Europos semestrą;
- imsis tolesnių veiksmų, iki 2012 m. pabaigos paskelbusi visapusiškos ir tikros ekonominės ir pinigų sąjungos projektą;
- pateiks kitų teisės aktų pasiūlymų dar labiau padidinti finansų sektoriaus stabilumą, skaidrumą ir vartotojų apsaugą (pavyzdžiui, pasiūlymų dėl sisteminės rizikos, susijusios su bankų statuso neturinčiomis įstaigomis ir šešėline bankininkyste).

Jau priimti ir dar svarstomi teisės aktai padeda iš pagrindų performuoti ES finansų sistemą. Susitarimas dėl bankų priežiūros padės Europos finansų sistemai daug tvirtesnę pamatą ir pakels pasitikėjimą. 2013 m. bus įgyvendinta dauguma išsamių šio teisės aktų rinkinio taisyklių. Tą patį galima pasakyti apie sanglaudos politiką, kurios pagrindiniai prioritetai dėl ekonomikos augimo skatinimo priemonių ir struktūrinių reformų, išdėstyti Europos semestro iniciatyvoje, sudarys naujų nacionalinių bei regioninių programų pagrindą ir kurioje daugiausia dėmesio bus skiriama baigti rengti konkrečioms šalims skirtus įgaliojimus dėl naujų struktūrinių fondų. Komisija taip pat imsis kovos su mokesčiniu sukčiavimu bei mokesčių slėpimu priemonių, pavyzdžiui, pateiks iniciatyvą dėl mokesčių rojaus, taip užtikrindama, kad ES padėtų valstybėms narėms konsoliduoti viešuosius finansus.

Konkurencingumo didinimas pasitelkiant bendrąją rinką ir pramonės politiką

Tikslas

Kad ekonomikos augimas būtų tvarus ir būtų kuriamos darbo vietos, stabilią makroekonominę aplinką reikia derinti su gebėjimu varžytis pasaulinės ekonomikos mastu. Europa gali varžytis ir būti naujos pramoninės revoliucijos priešakyje, jei panaudos turimus privalumus ir modernizuos socialinę rinkos ekonomiką. Siekiant išnaudoti ekonomikos augimo galimybes pasitelkiant naujas technologijas ir inovacijas, bendrosios rinkos ir sąžiningos konkurencijos nereikėtų atsieti nuo tikslinių investicijų ir tinkamo požiūrio į verslumą.

Ko šiandien trūksta?

Bendroji rinka turi ir toliau prisitaikyti, kad Europoje be sienų įmonės ir vartotojai galėtų pasinaudoti visomis jos galimybėmis. Technologiniai pokyčiai atveria didžiulių galimybių, tačiau kartu reikia laikytis naujo požiūrio tokiais klausimais kaip viešieji pirkimai, standartai ir intelektinė nuosavybė. Europos Sąjungai reikalinga ilgalaikė energetikos ir klimato politikos sistema, kad investicijomis ir politika būtų siekiama konkurencingumo ir kovojama su klimato kaita. Europai trūksta inovacijų, keblu kurti naujas rinkas ir investuoti į gyvenimo būdą keičiančias technologijas, problemų kelia požiūris į verslumą ir įmonių bankrotą. Jai taip pat reikalinga tinkama teisinė sistema, kad GALILEO būtų galima panaudoti komerciškai. Tai paaštrina problemas, kurias dėl krizės patiria bendrovės, visų pirma MVI, prašydamos finansavimo, taip pat nereikalingos administracinės naštos išlaidos ir pasenę kai kurių viešosios administracijos įstaigų metodai. Pasinaudoti visais privalumais trukdo ir įgyvendinimo spragos.

Neseniai priimtame II-ajame bendrosios rinkos akte išdėstyta 12 naujų konkrečių prioritetinių priemonių bendrajai rinkai suaktyvinti keturiose pagrindinėse srityse: tinklų, judumo, skaitmeninės ekonomikos ir sanglaudos¹. Po 2012 m. Komunikato dėl naujos pramonės politikos² Komisija naujai pažvelgs į bendrąją produktų rinką, kuri sudaro 75 % ES vidaus prekybos. Šios priemonės grindžiamos prioritetiniais veiksmais pagal pirmąjį Bendrosios rinkos akto etapą³, dėl kurių reikia kuo greičiau pasiekti susitarimą. 2013 m. Komisija su kitais teisės aktų leidėjais dės daug pastangų, kad šie pasiūlymai būtų priimti ir visapusiškai bei veiksmingai įgyvendinti. Tarp pagrindinių pasiūlymų:

- iniciatyvos suderinti taisykles ir sumažinti PVM taisyklių laikymosi išlaidas, įvedant bendrą deklaraciją;
- teisėkūros procedūra priimamo teisės akto pasiūlymas dėl privalomo elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo viešųjų pirkimų procedūrose padės įmonėms bendrauti su vyriausybe, sumažins išlaidas ir bus pavyzdys kitiems sektoriams;
- iniciatyvos atnaujinti ir supaprastinti produktų judėjimo bendrojoje rinkoje taisykles, nustatyti likusias laisvo judėjimo kliūtis ir suaktyvinti darbą standartų, sertifikavimo bei ženklų srityje;

¹ COM(2012) 573, 2012 10 3.

² COM(2012) 582, 2012 10 10.

³ COM(2011) 206, 2011 4 13.

- 2013 m. pagal programą „Horizontas 2020“ bus pateikta įvairių pasiūlymų pradėti ir plėtoti svarbias viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, kad privačių bei viešų investuotojų ir ES biudžeto lėšomis būtų remiamas bendras požiūris į svarbiausius strateginius sektorius, pavyzdžiui, vaistų, oro eismo valdymo ir nanotechnologijų, investuojant į naujas sritis apie 9–10 mlrd. eurų;
- iniciatyva dėl energetikos technologijų ir inovacijų siekiant sukurti tvarią, saugią ir konkurencingą energijos sistemą;
- vykdyti esmines reformas siekiant modernizuoti valstybės pagalbą;
- modernizuoti požiūrį į intelektinės nuosavybės teises, kad vartotojai galėtų veiksmingai ir patogiai jomis naudotis skaitmeninėje eroje.

Konkurencingumas labai priklauso nuo efektyvaus energijos naudojimo. Komisija glaudžiau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis šioms įgyvendinant direktyvą dėl efektyvaus energijos vartojimo ir teisės aktus, kuriais reglamentuojamas energijos vartojimo efektyvumo ženklėjimas ir ekologinis projektavimas. Svarbus konkurencingumo svertas bus ir strategijos dėl didelio poveikio technologijų įgyvendinimas. Komisija dės daugiau pastangų, kad padėtų MVĮ spręsti finansavimo problemą ir įgyvendins verslumo veiksmų planą. 2014 m. prasidėjus naujam finansavimo laikotarpiui, bus pradėta teikti parama iš Europos regioninės plėtros fondo ir pagal programą COSME⁴. Naujojoje Europos socialinio fondo programoje taip pat bus skiriamas ypatingas dėmesys kvalifikacijai, kurios reikia, kad baigusieji mokyklą pradėtų sėkmingai dirbti ir kad padidėtų darbo jėgos galimybės įsidarbinti.

Susijungimas siekiant konkurencingumo: rytojaus tinklų kūrimas šiandien

Tikslas

Būtina konkurencingumo, naujų darbo vietų ir ekonomikos augimo sąlyga – visiškai integruota ir tarpusavyje sujungta Europos bendroji telekomunikacijų, energijos ir transporto rinka. Tam pasiekti reikalinga įperkama, prieinama, veiksminga ir saugi tinklo infrastruktūra. Paspirtinti skaitmeninės ekonomikos įgyvendinimą padidinant našumą, veiksmingumą ir inovatyvumą bus naudinga visiems sektoriams. Europa turi turėti moderniausius skaitmeninius tinklus, kad išlaikytų ir įtvirtintų savo konkurencinę padėtį pasaulyje, galėtų spėti paskui sparčiai išaugusį interneto naudojimą bei keitimąsi duomenimis ir išnaudoti visas padidėjusio veiksmingumo ir inovatyvių paslaugų galimybes, atsivėrusias dėl esminių interneto pokyčių. Energetikos srityje didelės investicijos į elektros ir kitos energijos tinklus padės užtikrinti saugesnį, tvaresnį bei konkurencingesnį energijos tiekimą. Transporto srityje visiškai integruota bendroji rinka ir veiksmingesni tinklai, sudarantys sąlygas nesunkiai pereiti nuo vienos transporto rūšies prie kitos, duotų didžiulės naudos piliečiams ir bendrovėms, taip pat miestuose.

Ko šiandien trūksta?

Skirtingas valstybių narių požiūris ir įvairios kliūtys mažina konkurencingumą ir trukdo tinklus eksploatuoti Europos mastu. Dėl teisinės sistemos trūkumų nepakankamai skatinama investuoti į projektus, nuo kurių priklauso Europos gerovė ateityje. Be to, tai kliudo išnaudoti inovacijų potencialą tokiose srityse kaip pažangieji tinklai bei skaitikliai ir intelektinis transportas. Dėl nepakankamo sąveikumo didėja išlaidos ir sudaromos nevienodos sąlygos.

⁴ 2014–2020 m. Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa.

Teisinės sistemos spragos sulaiko įmones nuo investicijų ir pakerta vartotojų pasitikėjimą tokiose svarbiose srityse kaip mokėjimai. Infrastruktūros spragos sukelia papildomų išlaidų ir nepatogumų energijos vartotojams, vėlina logistikos modernizavimą ir trukdo išnaudoti visas plačiajuosčio ryšio galimybes.

Kad būtų užpildytos spragos, 2013–2014 m. Komisija pateiks pasiūlymų:

- modernizuoti Europos transportą ir logistiką, kad įmonės galėtų sutaupyti laiko ir energijos, ir sumažinti išmetamuosius teršalus, teikdama pasiūlymus dėl geležinkelių ir krovinio transporto, prekių judėjimo tarp ES uostų ir bendro Europos dangaus;
- šalinti elektroninių mokėjimų kliūtis;
- remti investicijas į sparčiuosius tinklus;
- didinti plačiajuosčio ryšio aprėptį ir pajėgumą, mažinant jo diegimo išlaidas ir neribojant belaidžio ryšio juostos pločio.

Taikydama sanglaudos politiką ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę⁵ ES akivaizdžiai prisidės prie šių kliūčių mažinimo plėtojant infrastruktūrą. 2013 m. priemonė turėtų būti pradėta taikyti ir turėtų būti priimti svarbiausi sprendimai dėl tikslinių paramos pagal ją gavėjų. Privačiojo sektoriaus investicijoms kontroliuoti taip pat turėtų būti išleistas projekto obligacijos.

Kartu bus konsoliduojamos taisyklės. Reikia dar daugiau nuveikti, kad būtų sukurta tikra Europos transporto erdvė, kurioje veiktų Europos taisyklės: pirmenybė turėtų būti teikiama pasiūlymams sujungti geležinkelių sektorių ir paspartinti bendro Europos dangaus projekto įgyvendinimą. Energetikos srityje paskutinis liberalizavimo etapas siekiant iki 2014 m. baigti kurti energijos vidaus rinką turi būti orientuotas į tvaresnę, konkurencingesnę ir saugesnę būsimą energijos tiekimą Europoje. Nuo naujos nacionalinių intervencijų energetikos sektoriuje sistemos iš esmės priklausys, ar bus užtikrinta, kad investicijos būtų tinkamos, o rinkos intervencijos – būtinos ir proporcingos.

Ekonomikos augimas siekiant kurti darbo vietas: įtrauktis ir kompetencija

Tikslas

Vienas didžiausių Europos privalumų – socialinė rinkos ekonomika, kurioje augimas dera su įtrauktimi. Tačiau šiandien jos ekonomikai ir visuomenei kyla grėsmė, kad susirūpinimą keliančios didelio nedarbo, išaugusio skurdo ir socialinės atskirties problemos gali tapti struktūrinėmis. Reikia kontroliuoti ES masto veiksmus, siekiant padėti valstybėms narėms rasti galimybių kaip įmanoma remti darbo ieškančius žmones ir mažinti atotrūkį tarp darbo pasiūlos ir paklausos. Tam pirmiausia reikia vykdyti aktyvią užimtumo politiką, kurios tikslas – padėti jiems įgyti tinkamą kvalifikaciją, kad būtų įdarbinti, ir išnaudoti visas judumo galimybes. Reikėtų siekti rasti inovatyvių būdų didinti išsimokslinimo lygį ir dalyvavimą darbo rinkoje. Siekiant paskatinti socialinę įtrauktį ir patekimą į darbo rinką, reikia vykdyti tinkamą, tvarią socialinę politiką ir užtikrinti, kad socialinės paslaugos būtų prieinamesnės. Reikia pasinaudoti visomis pagrindinių ekonomikos augimo sektorių, kaip antai ekologiškos ekonomikos, IRT, sveikatos priežiūros ir socialinės rūpybos, galimybėmis kurti naujas darbo vietas. Kad išlaikytų darbo jėgą atsižvelgiant į ilgesnę visuomenės senėjimo perspektyvą,

⁵ COM(2011) 665, 2011 10 19.

Europos darbo rinkos turi būti įtraukios, sutelkiančios visokio amžiaus ir visokio kvalifikacijos lygmens darbuotojus.

Ko šiandien trūksta?

Viešosioms įdarbinimo tarnyboms ir darbdaviams tenka sunkus uždavinys, nes nedarbas, ypač jaunimo, Europoje didžiulis. Kad ekonomika vėl augtų, būtina padidinti užimtumo lygį ir atsižvelgti į pažeidžiamų asmenų grupes. Išnaudojamos ne visos darbo vietų kūrimo galimybės tokiuose sektoriuose kaip ekologiška ekonomika, IRT ir sveikata. Švietimo ir mokymo sistemos neatitinka kintančių darbo rinkos poreikių, dėl to trūksta darbuotojų svarbiausiose srityse, pavyzdžiui, gamtos mokslų, matematikos ir skaitmeninio raštingumo. Aukštasis mokslas nėra pakankamai susietas su mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, gebėjimai tokiose srityse kaip IRT stiprėja lėtai – visa tai atspindi ir aštrina tarptautinio pripažinimo stygių. Mokymosi visą gyvenimą sistema dar plėtojama, viešų įstaigų ir privačių įmonių praktika neatitinka vyresnių darbuotojų poreikio dirbti ilgiau. Papildomų sunkumų kelia nedeklaruojamas darbas. Socialinė apsauga ir socialinės investicijos turėtų būti veiksmingesnės. Pažeidžiamiesiems asmenims itin sunku patekti arba grįžti į darbo rinką. Darbo jėgos judumo potencialą užpildyti spragas mažina valstybėse narėse patiriamos kvalifikacijos, dokumentų ir įgūdžių pripažinimo problemos.

Remti valstybių narių užimtumo ir darbo vietų kūrimo politiką – vienas didžiausių Europos semestro prioritetų. 2013 m. Komisija toliau kartu su valstybėmis narėmis ir socialiniais partneriais aktyviai dirbs remdamasi „Jaunimo garantijų“ iniciatyva ir rengs mokomosios praktikos iniciatyvas, kurias išdėstys iki šio rudens pabaigos. Kad būtų užpildytos spragos, 2013–2014 m. Komisija pateiks pasiūlymų:

- padėti pagerinti viešųjų įdarbinimo tarnybų veiklos rezultatus ir plėtoti ryšius tarp nacionalinių įdarbinimo agentūrų;
- panaudoti socialines investicijas siekiant užtikrinti socialinę įtrauktį, pateikdama patarimų, kaip vykdyti Europos semestro iniciatyvoje minėtas politines reformas, remiamas ES lėšomis, pavyzdžiui, iš Europos socialinio fondo;
- dėti daugiau pastangų tarptautinant aukštąjį mokslą, kad europiečiai būtų pasirengę dirbti vis globalesnėje, atviresnėje ir konkurencingesnėje darbo rinkoje;
- sukurti tinkamą sistemą, pagal kurią institucijos galėtų administruoti profesines pensijas.

Dėl judumo kliūčių lieka neišnaudota viena didžiausių bendrosios rinkos galimybių. Priėmus ir įgyvendinus peržiūrėtą Direktyvą dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo⁶, bus žengtas svarbus žingsnis siekiant atverti galimybes dirbti pagal profesiją. Reikėtų toliau nagrinėti ir šalinti nereikalingus reglamentuojamųjų profesijų atstovams taikomus apribojimus, kurie specialistams trukdo dirbti kitoje valstybėje narėje.

Vienas didžiausių 2013 m. tikslų bus parengti naujas paramos iš Europos socialinio fondo programos, siekiant kuo greičiau ir veiksmingiau paremti darbo rinkos ir socialinės įtraukties politikos modernizavimą, sustiprinti švietimo bei mokymosi visą gyvenimą sistemas ir taip užtikrinti, kad tokios asmenų grupės kaip jauni ir ilgalaikiai bedarbiai įgytų būsimam darbui tinkamą kvalifikaciją. Šiuos tikslus įgyvendinti padės įvairios ES programos, įskaitant iš

⁶ COM(2011) 883 galutinis.

Europos regioninės plėtros fondo remiamas programos, „Horizontą 2020“ ir „Erasmus“ visiems.

Europos išteklių naudojimas siekiant didesnio konkurencingumo

Tikslas

Šiandienos konkurencingumu turi būti siekiama rytdienos konkurencingumo. Dar neišnaudotos ES ekonomikos galimybės labiau inovuoti, daugiau gaminti ir geriau varžytis kartu naudojant mažiau išteklių ir mažinant žalą aplinkai. Sekant geriausių rezultatų pasiekusių valstybių narių pavyzdžiu, reikėtų mažiau išmesti atliekų ir daugiau jų pakartotinai naudoti bei perdirbti. Jei ištekliai būtų naudojami veiksmingiau, tai padėtų augti ekonomikai, sukurti naujas darbo vietas ir padidinti konkurencingumą, be to, tai sumažintų įmonių išlaidas, būtų itin naudinga sveikatai ir aplinkai, sumažintų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, neleistų didėti sąskaitoms už energiją ir suteiktų naujų galimybių inovuoti bei investuoti. ES padėtis ypač paranki, kad politika duotų ilgalaikių rezultatų.

Ko šiandien trūksta?

Europos šalių visuomenė ir ekonomika dar neišnaudoja visų veiksmingo išteklių naudojimo galimybių. Daug atliekų, kurias galima perdirbti, eksportuojamos arba užkasamos. Kadangi nėra ilgalaikių sistemų, sunku planuoti veiklą po 2020 m. ir į ją investuoti ne tik klimato ir energijos, bet ir ilgalaikio pagrindinių išteklių, kaip antai oro, dirvožemio, energijos, vandens, žuvų ir biomasės, naudojimo srityje. Kartu tokios sistemos gali padėti paskatinti inovacijas, reikalingas perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos transporto, energijos ir žemės ūkio srityse galimybėms išnaudoti.

Kad būtų užpildytos spragos, 2013–2014 m. Komisija pateiks pasiūlymų:

- išdėstyti ilgalaikę perspektyvą, kaip ES judės į priekį įgyvendinusi 2020 m. tikslus, kad toliau kurtų mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką, pasitelkdama visapusišką laikotarpio iki 2030 m. sistemą;
- parengti naują strategiją dėl prisitaikymo prie klimato kaitos, kad Europa būtų jai atsparesnė;
- peržiūrėti atliekų teisės aktų, siekiant rasti būdų, kaip naujos rinkos ir geresnis atliekų perdirbimas gali prisidėti prie ekonomikos augimo;
- adaptuoti teisinę ES oro kokybės politikos sistemą.

Kartu, baigus kurti naują žemės ūkio, žuvininkystės ir regioninės bei kaimo plėtros politiką ir programas, padaugės galimybių tvarumo inovacijas susieti su naujų darbo vietų kūrimu. Remiant ekologiško jūrų išteklių naudojimo ekonomiką, bus lengviau pasinaudoti Europos jūrų zonų galimybėmis ir taip prisidėti prie ekonomikos augimo. 2013 m. taip pat prasidės 3-iasis ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos įgyvendinimo etapas (2013–2020 m.).

Saugios Europos kūrimas

Tikslas

ES turi apsaugoti savo piliečius ir jų teises nuo grėsmių bei sunkumų ir toliau šalinti piliečių judėjimo Europoje kliūtis. Taip pat reikia kovoti su nusikalstamumu ir korupcija, kontroliuoti išorės sienas ir užtikrinti, kad būtų laikomasi teisinės valstybės principo ir gerbiamos pagrindinės teisės, nustatant tinkamą saugumo ir judumo pusiausvyrą. Be to, reikalinga sklandžiai veikianti ir veiksminga teisingumo sistema, kuri padėtų augti ekonomikai, paremtų verslumą ir pritrauktų investuotojus. ES taip pat aktyviai siekia sumažinti riziką sveikatai, maisto ir produktų saugai, ypatingos svarbos infrastruktūros objektams ir nelaimių riziką. Labai svarbu saugiai ir tvariai naudoti branduolinę energiją.

Ko šiandien trūksta?

Grėsmė saugumui kinta, todėl ES, imdamasi atsakomųjų priemonių, turi į tai atsižvelgti, naudodama technologijas maisto ar branduolinės energijos saugumui užtikrinti, kuo greičiau ir veiksmingiau reaguodama į nelaimes ir stiprindama bendradarbiavimą kovojant su didėjančiu tarpvalstybiniu nusikalstamumu. Ypatingą dėmesį reikia skirti tokioms sritims kaip teroristų finansavimas ir tarpvalstybinė neteisėta prekyba ginklais. Europos Sąjungai tenka ypatinga atsakomybė už savo pačios finansinių interesų apsaugą nuo sukčiavimo ir korupcijos, tačiau jai trūksta reikiamos institucinės struktūros. Būtina pelnyti vieni kitų pasitikėjimą saugumo ir teisingumo srityse, tačiau ne visada yra tam reikalingų tinklų ir galimybių keistis informacija.

Taip pat reikia akylai stebėti, kad būtų apsaugotos visos ES piliečių pagrindinės teisės. Kad galėtų pasinaudoti visais turimų teisių privalumais, žmonėms ir įmonėms neturi būti kliudoma kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinio ginčo, nesvarbu, kokioje šalyje jie būtų.

Kad būtų toliau užpildomos spragos, Komisija pateiks pasiūlymų:

- įsteigti Europos prokuratūrą, atsakingą už kovą su ES biudžetui daromais nusikaltimais ir už jos finansinių interesų apsaugą;
- kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais;
- pagerinti teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose ir civilinėse bylose;
- peržiūrėti branduolinės saugos teisės aktus ir pasiūlyti naujų teisės aktų dėl branduolinės rizikos draudimo bei atsakomybės už branduolinę žalą;
- kadangi 2013-ieji – Europos piliečių metai, pilietybės ataskaitoje bus apžvelgta pažanga, padaryta siekiant užtikrinti, kad ES piliečiai galėtų nevaržomi naudotis savo teisėmis, ir nustatyti būsimi veiksmai.

Komisija taip pat imsis įvairių svarbių iniciatyvų sėkmingam nacionalinių ir teisminių institucijų bendradarbiavimui paskatinti. Viena svarbiausių praktinio įgyvendinimo priemonių – už vartotojų apsaugą atsakingų institucijų bendradarbiavimo tinklas. Pirmoji kovos su korupcija ataskaita ir pirmoji teismo nuosprendžių suvestinė padės nustatyti geriausią praktiką ir jos laikytis. Nauja svarbi priemonė sustiprinti tarpusavio pasitikėjimą bendrai vykdant sienų kontrolę būtų priimti susitarimą dėl naujų Šengeno valdymo taisyklių. Toliau bus dedamos pastangos sustiprinti dabartinių solidarumo mechanizmų taikymą imigracijos srityje.

Europos įtakos pasaulyje didinimas

Tikslas

ES interesai ir įsipareigojimas dėl demokratinių vertybių, teisinės valstybės bei žmogaus teisių didele dalimi priklauso nuo įvykių už jos ribų. Pirmenybė teikiama mūsų vertybių propagavimui artimiausiose kaimyninėse šalyse ir kitur, užmezgant partnerystę su trečiosiomis šalimis ir ieškant daugiašalio bendrų problemų sprendimo.

ES, kaip kolektyvinis vienetas, yra didžiausia vystomojo bendradarbiavimo rėmėja ir klimato finansavimo bei humanitarinės pagalbos teikėja pasaulyje. ES taip pat yra didžiausia prekybos partnerė pasaulyje. Veiksmingai ir darniai naudojant Sąjungos ir valstybių narių išteklius už ES sienų ir sujungiant turimas įvairias priemones, ES poveikis ir įtaka pasauliui gali padidėti. Tai padeda siekti ekonomikos augimo, stabilumo ir demokratijos tikslų, įgyvendinti tokių politikos sričių kaip skurdo mažinimas ir taikos bei saugumo stiprinimas tikslus, taip pat tęsti kovos su klimato kaita, aplinkos, transporto bei energetikos politiką ir kuo geriau išnaudoti tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityse galimybes. Kroatijos įstojimo metais plėtros procesas ir kaimynystės strategija ir toliau padeda remti teigiamas permainas prie ES slenksčio esančiose šalyse partnerėse.

Ko šiandien trūksta?

Pasaulinėje arenoje ES atlieka svarbų vaidmenį, tačiau būtų galima pasiekti daugiau, laikantis iš tiesų vienodo požiūrio ir naudojant įvairias politikos kryptis bei priemones, kad paremtume vieni kitus. ES taip pat turėtų atidžiau stebėti, kaip vykdomi įsipareigojimai, pavyzdžiui, teikdama paramą pereinamąjį laikotarpį išgyvenančioms kaimyninėms šalims.

2013 m. ir vėliau bus svarbus ne tik ekonomikos augimo ir konkurencingumo skatinimas, bet ir išorės dimensija. ES toliau įgyvendina neregėto užmojo dvišalės prekybos ir investicijų darbotvarkę, kuri prisideda prie jos pastangų daugiašaliu lygmeniu. Beveik baigtos derybos su tokiais svarbiomis šalimis partnerėmis kaip Kanada, Singapūras ir Indija, be to, jei pavyks, netrukus prasidės derybos su Japonija. ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupės galutinės rekomendacijos taip pat gali paruošti dirvą deryboms dėl plataus užmojo, visapusiškos transatlantinės partnerystės. Japonija ir Jungtinės Valstijos yra labai svarbios šalys partnerės, nes sėkmingai vykdomi susitarimai su šiomis šalimis galėtų nuo 1 iki 1,5 % padidinti ES BVP ir sukurti beveik milijoną darbo vietų. Tokie susitarimai prisidėtų prie daugiašalio dialogo liberalizavimo bei reguliavimo klausimais ir atvertų naujas rinkas Europos produktams bei paslaugoms. Šiuo metu svarstomos galimybės bendradarbiauti ir su kitomis šalimis partnerėmis.

2013 m. ypač bus siekiama, kad teisinės valstybės principas įsitvirtintų plėtros politikoje, padidėtų ekonominis bei finansinis stabilumas, būtų palaikomi geri santykiai su kaimyninėmis šalimis, o regionai glaudžiau bendradarbiautų tokiose srityse kaip prekyba, energija ir transportas. Vykdamas kaimynystės politiką ir toliau daugiausia dėmesio bus skiriama skatinamajam požiūriui, pagal kurį ES remia reformas, jei pasiekiami akivaizdi pažanga kuriant demokratiją ir užtikrinant žmogaus teises. 2013 m. pirmenybė bus teikiama darnios ir visapusiškos laisvosios prekybos zonoms, partnerystei judumo srityje ir vizų režimo supaprastinimui.

ES reagavo į greitas permainas kaimyninėse šalyse, taikydama peržiūrėtą kaimynystės politiką, sustiprindama Rytų partnerystę ir užmegzdama partnerystę dėl bendros demokratijos ir gerovės su Pietų kaimyninėmis šalimis. 2013 m. kartu su Pietų kaimyninėmis šalimis daugiausia dėmesio skirsime įgyvendinimui, taikydami inovatyvius būdus sutelkti politinius ir ekonominius išteklius, kad būtų naudinga abiem pusėms.

Artėjant 2015 m. vyksiančiam Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) aukščiausiojo lygio susitikimui, ES vykdo įsipareigojimus dėl paramos vystymuisi ir įgyvendina konkrečius tvaraus ekonomikos augimo bei atsparumo krizei tikslus. Be to, ES tęsia svarbias derybas, pavyzdžiui, dėl naujo tarptautinio klimato susitarimo pasiekimo iki 2015 m. Kartu, kadangi baigtos rengti naujos išorės veiksmų priemonės, 2013-ieji bus itin svarbūs, kad į naująją ES vystymosi politikos strategiją – Pokyčių darbotvarkę⁷ – būtų atsižvelgiama santykiuose su šalimis partnerėmis, siekiant naujo tikslo – užtikrinti gerą valdymą, integracinį bei tvarų ekonomikos augimą ir paskatinti investicijas besivystančiose šalyse. Kitais metais taip pat bus imtasi papildomų priemonių, kad į krizę būtų reaguojama veiksmingai bei greitai ir kad būtų užtikrinta reikiama krizių prevencija, valdymas bei sprendimas.

Kad būtų užpildytos spragos, 2013–2014 m. Komisija pateiks pasiūlymų:

- jei bus sėkmingai baigtos svarstyti bendradarbiavimo galimybės ir preliminarios diskusijos, pasiūlyti visapusės prekybos ir investicijų susitarimų su atitinkamomis šalimis partnerėmis derybinius nurodymus;
- ES laikytis vienodos pozicijos į Tūkstantmečio vystymosi tikslų, vystymosi po 2015 m. darbotvarkės ir Rio+20 tikslų sujungimą.

⁷ COM(2011) 637, 2011 10 13.